

WOJEWODA
WARMIŃSKO - MAZURSKI
Marian Podziewski

Olsztyn, dnia 4 marca 2015 r.

IGR -XI.7155.1.2015

Zarządy Powiatów

W związku z aktualną sytuacją epizootyczną w zakresie afrykańskiego pomoru świń na terenie województwa podlaskiego, jak również na terenie Litwy, Łotwy, Estonii, Białorusi i Federacji Rosyjskiej, istnieje realne zagrożenie przeniesienia tej jednostki chorobowej, w tym za pośrednictwem artykułów żywnościowych.

Kwestia ta była między innymi podnoszona przez Głównego Lekarza Weterynarii na wideokonferencji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministra Administracji i Cyfryzacji z wojewodami w sprawie wzmocnienia działań w zakresie obniżenia populacji dzików oraz zwalczania afrykańskiego pomoru świń.

Mając powyższe na uwadze, niezwykle istotne jest prawidłowe postępowanie z produktami żywnościowymi pozostawianymi przez podróżnych na parkingach.

W związku z tym, uprzejmie proszę o zwrócenie szczególnej uwagi, czy na parkingach, zwłaszcza na których znajdują się punkty gastronomiczne, odpady pochodzące z gastronomii są prawidłowo utylizowane przez dzierżawców tych punktów. Właściwe bowiem postępowanie z pozostałościami artykułów żywnościowych, ograniczy możliwość wnikięcia i rozprzestrzenienia się ASF na terenie województwa.

WOJEWODA
WARMIŃSKO - MAZURSKI
Marian Podziewski

Warszawa, dnia 10 lutego 2015 r.

MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI
Marek Sawicki
ŻWzz/mg-87-10/15(406)

Pan
Andrzej Halicki
Minister
Administracji i Cyfryzacji

Szanowny Panie Ministrze.

W związku z zaplanowaną wideokonferencją z Wojewodami, poniżej przesyłam zakres zagadnień dotyczący wzmocnienia działań w zakresie skutecznego obniżenia populacji dzików na terytorium Polski oraz zwalczania afrykańskiego pomoru świń na części terytorium RP.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie naczelnym organem administracji rządowej w zakresie łowiectwa jest minister właściwy do spraw środowiska. Ponadto, zgodnie z art. 7 jeżeli ustawa nie stanowi inaczej to administrację w zakresie łowiectwa sprawuje samorząd województwa.

1. Kompetencje wojewody zostały określone jedynie w art. 36 ust. 1a ustawy. Zgodnie z nim straż łowiecka podlega wojewodzie. Państwowa Straż Łowiecka jest umundurowaną, uzbrojoną i wyposażoną w terenowe, oznakowane środki transportu, formacją podległą wojewodzie, której zadaniem jest kontrola realizacji przepisów ustawy. W szczególności do PŚŁ należy: ochrona zwierzyny; zwalczanie kłusownictwa i wszelkiego szkodnictwa łowieckiego; zwalczanie przestępstw i wykroczeń w zakresie łowiectwa; kontrola legalności skupu i obrotu zwierzyną; kontrola przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie obrotu zwierzyną żywą, obrotu tuszami zwierzyny i ich częściami oraz kontrola prowadzenia ewidencji skupu w każdym punkcie skupu. Dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich mają obowiązek zatrudnienia lub powołania co najmniej jednego strażnika, którego zadaniem jest ochrona zwierzyny i prowadzenie gospodarki łowieckiej. Strażnicy Państwowej Straży Łowieckiej są pracownikami urzędów wojewódzkich. Strażnikowi Państwowej Straży Łowieckiej przysługuje bezpłatne umundurowanie wraz z oznakami służbowymi i odznakami.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ww. ustawy, strażnicy Państwowej Straży Łowieckiej mają m.in. prawo do zatrzymywania i dokonywania kontroli środków transportu obwodach łowieckich oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie, w celu sprawdzenia ich ładunku oraz przeglądania zawartości bagaży, w razie zaistnienia podejrzenia przestępstwa lub wykroczenia oraz dokonywania kontroli podmiotów prowadzących skup, przerób i sprzedaż tusz zwierzyny lub ich części w zakresie sprawdzenia źródeł jej pochodzenia. W związku z zagrożeniem rozprzestrzeniania się ASF na terytorium kraju, w szczególności w obwodach łowieckich położonych w granicach obszaru objętego ograniczeniami, wskazane byłoby wzmocnienie nadzoru i kontroli pozyskiwania dzików, w tym w szczególności w zakresie nielegalnego pozyskiwania dzików i związanego z tym zagrożenia rozprzestrzeniania choroby za pośrednictwem tusz i ich części pozyskanych od takich dzików.

2. Niemniej jednak, podkreślenia wymaga rola Wojewodów w kształtowaniu właściwych kierunków działań organów administracji samorządowej polegających na wykorzystywaniu dostępnych im narzędzi prawnych celem ograniczenia populacji dzików.

Należy podkreślić w tym miejscu rolę wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), którzy, zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 3a biorą udział w opiniowaniu rocznych planów łowieckich, które następnie podlegają zatwierdzeniu przez właściwych nadleśniczych w uzgodnieniu z PZŁ. Warto podkreślić, że realizacja planów łowieckich w zakresie odstrzału dzika w większości regionów Polski, na przestrzeni ostatnich lat nie osiąga zakładanego poziomu, w związku z czym populacja tych zwierząt sukcesywnie rośnie (w załączeniu populacja dzików w poszczególnych województwach w sezonach łowieckich w latach 2011-2014 – wg danych PZŁ). Ważne jest, aby w obecnej sytuacji epizootycznej, położyć nacisk na rzetelną realizację założonych planów łowieckich, nie tylko w obszarze, na którym choroba występuje, ale także na obszarach nie dotkniętych chorobą. Należy podkreślić, że populacja tego gatunku w zachodniej części Polski znacznie przewyższa liczbę dzików stwierdzanych na wschodzie kraju i ważne aby już dziś zapobiec nadmiernemu wzrostowi populacji na tych obszarach. Ważne jest to tym bardziej w sytuacji zagrożenia ASF, którego wystąpienie w regionie o stosunkowo małej populacji, spowodowało bardzo poważne skutki. Z uwagi na fakt, iż występowanie choroby w chwili obecnej ograniczone jest do północno-wschodniej części kraju, wskazane jest aby w pozostałych regionach, a w szczególności odstrzał tych zwierząt powinien zostać zintensyfikowany poprzez zwiększenie poziomu planów łowieckich.

3. Istotna jest rola Wojewody w zakresie przejść granicznych i kontroli bagażu podróżnych pod kątem nielegalnego przywozu produktów pochodzenia zwierzęcego, które mogą się przyczynić do rozprzestrzeniania ASF. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej (Dz. U. z 2014 r. poz. 424, z późn. zm.) właściwy miejscowo wojewoda jest organem właściwym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do informowania podróżnych na przejściach granicznych o wymaganiach dotyczących wprowadzania na terytorium Unii Europejskiej osobistych przesyłek produktów pochodzenia zwierzęcego (tj. np. kanapek).

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 67, z późn. zm.) wojewoda jest zobowiązany do stałego utrzymywania drogowych, kolejowych, lotniczych, morskich i rzecznych przejść granicznych, przejść granicznych przeznaczonych wyłącznie dla małego ruchu granicznego, przejść turystycznych, przejść granicznych na szlakach turystycznych przecinających granicę państwową, miejsc przekraczania granicy na szlakach turystycznych oraz punktów nocnego postoju na rzekach granicznych znajdujących się na obszarze województwa w stanie umożliwiającym przeprowadzenie sprawnej i skutecznej kontroli bezpieczeństwa, granicznej, celnej, sanitarnej, weterynaryjnej, fitosanitarnej, chemicznej i radiometrycznej oraz jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

W obecnej sytuacji istotną rolę odgrywa zabezpieczenie epizootyczne na granicy zewnętrznej UE. Podejmowane działania doraźne w zakresie wykładania mat dezynfekcyjnych dla samochodów ciężarowych oraz planowanie budowy myjni dezynfekcyjnych na przejściach granicznych są ważnym czynnikiem wpływającym na poprawę bezpieczeństwa epizootycznego kraju.

Kontroli bagażu podróżnych na przejściach granicznych, m.in. w celu wykrycia nielegalnie przewożonych produktów pochodzenia zwierzęcego, które mogą stanowić ryzyko rozprzestrzeniania się ASF, dokonują co do zasady funkcjonariusze Służby Celnej.

4. Liczebność i pozyskanie dzików w obwodach dzierżawionych przez koła łowieckie na przestrzeni ostatnich lat przedstawia się następująco:

Tab. 1 Liczebność i pozyskanie dzików w Polsce (w obwodach kół łowieckich), w sezonach 2004/05–2014/15 na podstawie danych z rocznych planów łowieckich

Dziki			
Sezon	Liczebność (szt.)	Pozyskanie (szt.)	Pozyskanie względem liczebności (%) ^{*)}
2004/05	141 000	119 200	84,6
2005/06	152 000	121 000	79,6
2006/07	156 000	103 400	66,3
2007/08	158 000	131 500	83,2
2008/09	187 000	201 400	107,7
2009/10	225 000	196 600	87,4
2010/11	227 000	211 300	93,1
2011/12	244 000	177 200	72,6
2012/13	232 000	218 900	94,3
2013/14	257 000	219 900	85,6
2014/15	258 000	brak danych	-

^{*)} Liczebność podawana jest dla początku danego sezonu łowieckiego, według ocen szacunkowych dokonywanych w marcu, natomiast pozyskanie dotyczy całego sezonu, trwającego od kwietnia do marca (dla ostatniego znana była tylko liczebność).

Tab. 2 Gospodarowanie populacją dzików w obwodach łowieckich w województwie podlaskim. Dane zbiorcze z rocznych planów łowieckich.

Rok łowiecki	Liczba zaplanowanych do odstrzału dzików	Pozyskane dziki			% realizacji planu	Szacowane pogłowie dzików
		Odstrzał	Padłe, pogryzione	Razem		
2007/2008	5244	3847	106	3953	75,4%	9110
2008/2009	7488	6808	67	6875	91,8%	11377
2009/2010	8937	6899	85	6984	78,1%	12216
2010/2011	9310	7188	100	7288	78,3%	13601
2011/2012	9880	5952	62	6014	60,9%	12968
2012/2013	9610	7212	89	7301	75,9%	13724
2013/2014	10659	5654	56	5710	53,6%	14583

5. Unieszkodliwianie odstrzelonych dzików:

Zgodnie z art. 2 ust. 2 lit. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, przepisy tego rozporządzenia wyłączają spod swego stosowania następujące produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego: całe zwierzęta dzikie, które nie są podejrzane o zakażenie chorobą zakaźną przenoszoną na ludzi lub zwierzęta, jak również zwierzęta łowne, które nie są gromadzone po zabiciu, zgodnie z dobrą praktyką myśliwską. Niemniej jednak zgodnie z dobrą praktyką myśliwską pokot po polowaniu jest gromadzony w jednym miejscu w celu oceny i liczenia, w szczególności w przypadkach polowań grupowych. Pokot taki powinien być więc zagospodarowany albo poprzez przeznaczenie mięsa do spożycia lub powinien być traktowany jako produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego – całe zwierzęta klasyfikowane jako materiał kat. 2 lub po wypatroszeniu, tusze klasyfikowane jako materiał kat. 3. Dostępne przez sektor utylizacyjny moce przerobowe są wystarczające do zagospodarowania odstrzelonych dzików.

W szczególnych okolicznościach przepisy UE dopuszczają możliwość utylizacji dzików poprzez spopielenie lub grzebanie na miejscu, taki alternatywny sposób zagospodarowania materiału

kategorii 1, 2 lub 3 może odbywać się na tzw. terenach odosobnionych. Kompetencje do wyznaczenia terenów odosobnionych w drodze aktu prawa miejscowego, zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zdrowia zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt zostały przypisane wojewodzie po uzgodnieniu z Głównym Lekarzem Weterynarii. Tereny odosobnione muszą spełniać wymagania przepisów UE, tzn. są to takie tereny, na których populacja zwierząt jest niewielka, a przedsiębiorstwa lub zakłady zajmujące się usuwaniem tak oddalone, że czynności związane z gromadzeniem i przewozem produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego byłyby bardzo uciążliwe. Informacja o takich terenach musi być następnie przekazana KE.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwracał się do wojewodów dolnośląskiego, lubelskiego, opolskiego, podkarpackiego i podlaskiego z prośbą o przeprowadzenie stosownych uzgodnień mających na celu jak najszybsze wydanie rozporządzeń wojewodów określających granice terenów odosobnionych, na których będzie można grzebać materiał kategorii 1, 2 czy 3. Do chwili obecnej żaden z wojewodów nie wyznaczył terenów odosobnionych zgodnie z art. 26c ustawy o ochronie zdrowia zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych. Z podobnym apelem sierpniu 2014 roku zwracał się także do wszystkich Wojewodów Główny Lekarz Weterynarii.

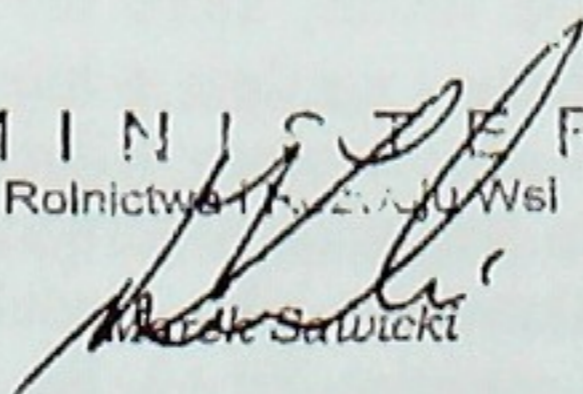
Istotne jest większe zaangażowanie podległej wojewodzie Inspekcji Transportu Drogowego w zakresie kontroli przestrzegania szczegółowych zasad i warunków transportu zwierząt (m.in. świadectwa zdrowia)

Mając na uwadze powyższe, pozwolę sobie sformułować wnioski, które są z punktu widzenia resortu rolnictwa najistotniejsze do poruszenia podczas spotkania z Wojewodami:

- 1) Intensyfikacja działań w zakresie informowania podróżnych na przejściach granicznych o wymaganiach dotyczących wprowadzania na terytorium Unii Europejskiej osobistych przesyłek produktów pochodzenia zwierzęcego (tj. np. kanapek);
- 2) Podjęcie prac nad wyznaczeniem tzw. terenów odosobnionych, na których możliwe jest grzebanie lub spopielenie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego poprzez wydanie w uzgodnieniu z Głównym Lekarzem Weterynarii na podstawie art. 26 c ustawy o ochronie zdrowia zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt aktu prawa miejscowego, w którym określone zostaną granice terenów odosobnionych, na których możliwe jest grzebanie lub spopielenie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego.
- 3) Podkreślenia wymaga rola Wojewodów w kształtowaniu właściwych kierunków działań organów administracji samorządowej polegających na wykorzystywaniu dostępnych im narzędzi prawnych celem ograniczenia populacji dzików.
- 4) Istotne jest większe zaangażowanie podległej wojewodzie Inspekcji Transportu Drogowego w zakresie kontroli przestrzegania szczegółowych zasad i warunków transportu zwierząt (m.in. świadectwa zdrowia)

Z poważaniem

MINISTER
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Marek Sawicki